

M A T S G E R ð

Dómkvaddra matsmanna til mats á því hvað teljist vera

umráðasvæði Veiðifélags Eyjafjarðarár

við ósa EYJAFJARÐARÁR við Akureyri

gagnvart veiði á laxi og silungi

Reykjavík 7. janúar 2000

Kristinn Einarsson og Jón Sigfús Sigurjónsson

M A T S G E R Ð

**matsmanna dómkvaddra af Héraðsdómi Norðurlands eystra í
matsmálinu nr. M-4/1999**

um

ósasvæði Eyjafjarðarár

I. DÓMKVAÐNING:

Hinn 20. maí 1999 vorum við undirritaðir, Kristinn Einarsson vatnafræðingur og Jón Sigfús Sigurjónsson héraðsdómslögmaður, dómkvaddir af hr. Ásgeiri Pétri Ásgeirssyni, héraðsdómara, til að meta hvað teljist vera umráðasvæði Veiðifélags Eyjafjarðarár við ósa Eyjafjarðarár gagnvart veiði á laxi og silungi.

Í dómkvaðningu segir m.a. " Matsmenn kynni sér sjálfstætt hvaða aðilar eigi hugsanlega lögvarin réttindi eða hagsmuni í sambandi við matið og hugsanlega niðurstöðu þess og gefi þeim kost á að vera viðstaddir matsfundi eða matsskoðun með hæfilegum fyrirvara og með sannanlegum hætti." Þá segir að mati skuli hraðað eftir föngum og lokið fyrir 1. september 1999.

Með kvaðningunni fylgdi afrit matsbeiðni Veiðifélags Eyjafjarðarár en ekki önnur skjöl.

II. MATSANDLAG:

Á samráðsfundi matsmanna með fulltrúum matsbeiðanda, stjórnarmönnum í Veiðifélagi Eyjafjarðarár, sem haldinn var í Bátahúsi á Hofnersbryggju á Akureyri skömmu eftir meðalstórstraumsfjöru hinn 3. júlí 1999, voru aðilar sammála um að beiðni og úrskurður um dómkvaðningu í matsmáli þessu líti að "afmörkun ósasvæðis Eyjafjarðarár og jafnframt að ákvarða rennslismagn árinna."

III. UNDIRBÚNINGUR OG FRAMKVÆMD MATS:

Tími til forathugana og vettvangsgöngu var valinn samkvæmt riti Sjósmælinga Íslands "Sjávarföll við Ísland árið 1999" með hliðsjón af hæð meðalstórstraumsflóðs- og fjöru í Reykjavík, töflu um tíma- og hæðarmun flóðs og fjöru í Reykjavík og á Siglufirði, flóðtöflu fyrir Siglufjörð og tímamun flóðs og fjöru á Siglufirði og á Akureyri. Viðmiðanir laga nr. 76/1970 um lax- og silungsveiði um mörk ósasvæða miðast við stórstreymi, sbr. 1. gr. þeirra. Í samræmi við það og með hliðsjón af meðalhófsreglu voru athuganir og vettvangsganga framkvæmd við meðalstórstreymi á Akureyri.

Matsmenn gerðu forathuganir á aðstæðum við meðalstórstreymi laugardaginn 3. júlí og mánudaginn 2. ágúst 1999.

Samkvæmt samþykktum Veiðifélags Eyjafjarðarár sem gerðar voru í Landbúnaðar-ráðuneytinu 2. ágúst 1952 og staðfestar með auglýsingu í B deild Stjórnartíðinda með númerið 173/1952, 2. gr. er verkefni félagsins að auka silungs- og laxveiði í Eyjafjarðará

og þverám þeim og lækjum sem í hana renna, með innflutningi fiskseiða, klaki, friðun á fiski og settum reglum um veiðitæki og veiðiaðferðir, eftir því sem lög mæla fyrir. Félagssvæðið er afmarkað svo í 3. gr. samþykktanna, að það nái yfir allar jarðir í þáverandi Öngulstaða-, Saurbæjar- og Hrafnagilshreppum og lögsagnarumdæmi Akureyrarkaupstaðar og Veigastaði á Svalbarðsströnd sem land eiga að ánum, en félagsmenn eru allir ábúendur tilgreindra 99 jarða svo og Akureyrarkaupstaður.

Matsmenn boðuðu til vettvangsgöngu kl. 06:15 að morgni og kl. 12:38 í hádegi og til matsfundar kl. 13:30 á þar tilgreindum stöðum, sunnudaginn 29. ágúst s.l. Boðun var gerð með ábyrgðarbréfum til allra skráðra félagsmanna í Veiðifélagi Eyjafjarðarár samkvæmt arðskrá, samtals 98 bréf sem póstið voru 19. ágúst s.l. og jafnframt með auglýsingu sem birtist í helgarblaði Dags laugardaginn 21. sama mánaðar. Í fundarboðum var m.a. tekið fram að ef þörf yrði talin á framhaldi vettvangsgöngu myndi hún fara fram á tilgreindum tímum mánudaginn 30. ágúst 1999. Þess var getið að þeir sem ættu hugsanlega lögvarin réttindi eða hagsmuni í sambandi við matið og niðurstöðu þess gætu komið á framfæri athugasemdum sínum og mögulegum kröfum á boðuðum matsfundi.

Eftirtaldir réttihafar eða fulltrúar þeirra mættu til vettvangsgöngu og matsfundar:

Baldur Dýrfjörð, bæjarlögmaður Akureyrarbæjar.

Guðmundur Guðlaugsson, yfirverkfræðingur Akureyrarbæjar.

Steingrímur Valdemarsson, Heiðarholti.

Sigfús Árelíusson, vegna Geldingsár.

Haukur Halldórsson, vegna Veigastaða.

Ari Fossdal, Geldingsá.

Guðmundur H. Guðmundsson, Halllandi.

Egill Jónsson, Syðri-Varðgjá.

Pálmi Valdimarsson, Meyjarhóli.

Davíð Ágústsson.

Á fundinum skýrðu matsmenn ýmis atriði varðandi matið, forathuganir sínar, verklag við framkvæmd mælinga og kort og loftmyndir sem stuðst væri við. Þá var fundarmönnum greint frá því hvernig niðurstaða matsins liti út í grófum dráttum og fyrirspurnum svarað.

Allnokkrar umræður urðu á fundinum. Eftirtaldar athugasemdir komu fram af hálfu fundarmanna:

Haukur Halldórsson mótmælti að matsgerð yrði skilað fyrir 1. september 1999.

Baldur Dýrfjörð lýsti þeirri skoðun sinni að rétt hefði verið að boða menn til matsfundar strax við upphaf starfa matsmanna.

Ari Fossdal benti á að Glerá eða straumur úr henni renni inn fjörð.

Baldur Dýrfjörð benti á að athuganir á straumi við Akureyri hefðu verið framkvæmdar fyrir bæjarfélagið af norskum aðila í tilefni fyrirhugaðra fráveitufamkvæmda. Hann taldi að þær upplýsingar gætu hugsanlega nýst matsmönnum við matstörfina.

Þar sem óánægju gætti meðal fundarmanna um hinn stutta skilafrest á niðurstöðu matsins var ákveðið að gefa mönnum kost á að skila skriflegum athugasemdum til matsmanna

innan þriggja vikna, þ.e.a.s. fyrir 19. september 1999. Fundarmenn voru sammála um að ekki væri þörf á að ákveða annan matsfund að svo stöddu.

Fundargerð var handrituð á fundinum af öðrum matsmanna og skráð í tölvu eftir að fundinum lauk. Ekki var óskað eftir að hún yrði lesin upp á fundinum. Eftirrit fundargerðarinnar er fylgiskjal með matsgerð þessari.

Skriflegar athugasemdir bárust frá fulltrúum Akureyrarbæjar með bréfi sem barst matsmönnum hinn 23. september 1999. Í því koma fram athugasemdir og ábendingar til matsmanna um framkvæmd matsins. Bréfið er fylgiskjal með matsgerðinni.

Matsmenn telja að framkomnar athugasemdir og ábendingar um matstörfin séu ekki þess eðlis að áhrif hafi á niðurstöðuna og að ekki sé tilefni til að fresta frekar framkvæmd þess.

IV. FORSENDUR MATS:

Vettvangsganga fór fram við meðalstórstreymi sunnudaginn 29. ágúst 1999, eins og rakið hefur verið. Aðstæður voru kannaðar með báti á fjörunni en á flóðinu gerðist þess ekki þörf.

Til stuðnings athugunum sínum höfðu matsmenn kort bandaríska hersins og Landmælinga Íslands í mælikvarða 1:50.000 AMS nr. 5824 II frá 1951 (byggt á loftmyndum frá 1946) og DMA C761 nr. 1916 II frá um 1990 (byggt á nýjustu loftmyndum þess tíma). Einnig var stuðst við kort af Akureyri útgefið af Akureyrarbæ 1997 í mælikvarða 1:15.000, sem gert var af Arkitektastofu Finns Birgissonar. Ornefni eru fengin af þessum þremur kortum. Eldra yfirlitskortíð sýnir vel leirur Eyjafjarðarár áður en nýr vegur var lagður þvert yfir þær, en yngra yfirlitskortíð sýnir aðstæður eftir að leiruvegurinn var lagður, þ.e. núverandi ástand.

Gagnagrunnur Vatnamælinga Orkustofnunar var notaður til að finna gögn um og ákvarða meðalrennsli Eyjafjarðarár. Miðað er við nýjasta staðaltímabil Alþjóða veðurfræðistofnunar (WMO), árin 1961-1990.

Til aðstoðar við að finna hvort um ísalt ósavatn væri að ræða, sem aðeins getur færst nær sjó með straumi í þá áttina, eða saltan sjó, og ákvarða þannig neðri mörk ósasvæðisins á meðalstórstraumsfjöru, var notaður leiðni- og seltumælir. Var sú leið valin, þar sem full tafsamt er að leggja báti við stjóra og færa hann hvað eftir annað í leit að mörkum straums og straumleysi á yfirborði, á þeim stutta tíma sem gefst við fallaskiptin. Við efri mörk ósasvæðisins voru athuganir gerðar úr landi og notast við reköld til að sjá straum eða straumleysi á meðalstórstraumsflóði og skera þannig úr um mörk árinna og ósasvæðis hennar.

V. NIÐURSTÖÐUR:

Að könnuðum öllum tiltækum gögnum og eftir ítarlega vettvangsskoðun komumst við undirritaðir dómkvaddir matsmenn að eftirfarandi niðurstöðu um ós og meðalrennsli Eyjafjarðarár:

Neðri mörk ósasvæðis Eyjafjarðarár:

Þessi mörk, eða ós í sjó, ákvarðast af beinni línu milli tveggja punkta. Annar punkturinn er þar sem miðlína Gránufélagsgötu sker uppfyllingu í sjó á Oddeyri. Hinn punkturinn er vestasta táin á Halllandsnesi. Norðan línunnar er saltur sjór, sunnan línunnar er ósasvæði Eyjafjarðarár.

Efri mörk ósasvæðis Eyjafjarðarár:

Efri mörkin ákvarðast af uppfyllingum Leiruvegjar og Þjóðvegjar 829, en við brú Eyjafjarðarár á Leiruveginum auk þess af þremur beinum línu. Fyrsta línan er miðlína grjótfyllingar við vesturenda brúarinnar til norðurs og endar 70 m frá norðurkanti brúarinnar. Önnur línan er miðlína grjótfyllingar við austurenda brúarinnar til norðurs og endar einnig 70 m frá norðurkanti brúarinnar. Þriðja línan er samsíða brúnni og sker fyrri línurnar tvær á fyrrgreindum endapunktum þeirra 70 m norðan við norðurkant hennar. Norðan og utan (þ.e. Pollmegin) við framangreindar vegfyllingar og línurnar þrjár er ósasvæði Eyjafjarðarár, sunnan og innan við þær er áin sjálf. Lón sem myndast hefur vestur af vegfyllingu Drottningarbrautar, milli hennar og Aðalstrætis, hefur samgang við Krókeyrarál um ræsi undir brautina, og tilheyrir það Eyjafjarðará. Lón sem myndast hefur austur af vegfyllingu Þjóðvegjar 829 hefur samgang við Pollinn við brú á Leiruveginum og tilheyrir það ósasvæði árinna.

Rennslismagn Eyjafjarðarár:

Með hliðsjón af

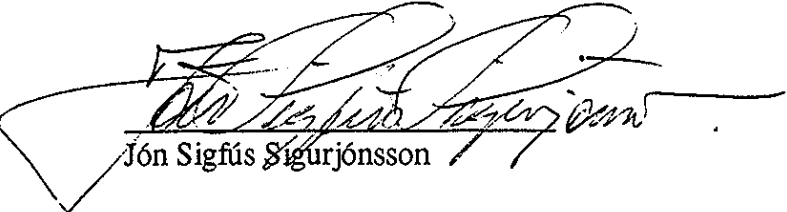
- mældu meðalrennsli Eyjafj.ár við Maríugerði árin 1983 til og með 1987 (27,4m³/s)
- flatarmáli vatnasviðs Eyjafj.ár við Leirur (1300 km²) og Maríugerði (1145 km²) og
- hlutfallslegu meðalrennsli í nærliggjandi ám miðað við árabilið 1983-87 annars vegar og staðaltímabilið 1961-90 hins vegar,

er það úrskurður matsmanna, að meðalrennsli Eyjafjarðarár sé meira en 25 m³/s, og nái því verndarsvæði skv. 2. mgr. 15. gr. lax- og silungsveiðilaga 2000 m út frá ósi hennar.

Málskostnaður greiðist af matsbeiðanda.

Reykjavík 7. janúar 2000.

Kristinn Einarsson

Jón Sigfús Sigurjónsson

Fylgigögn:

- Endurrit fundargerðar, dags. 29.08.1999.
- Ljósrit bréfs dags. 21.09.1999.

